NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lieta Nr.A420610011
(A-018114-12/42)

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2012.gada 15.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

piedaloties pieteicējas SIA *„/Nosaukums/”* pārstāvim *D.V.*,

atbildētājas Rēzeknes novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rēzeknes novada domes pārstāvei *L.V.*,

atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Zemkopības ministrijas pārstāvim *I.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA *„/Nosaukums/”* pieteikumu par publisko tiesību līguma izpildes pareizību un mantisko zaudējumu Ls 2 425 144 (divi miljoni četri simti divdesmit pieci tūkstoši viens simts četrdesmit četri lati).

Aprakstošā daļa

[1] Starp Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldi kā iznomātāju un SIA *„/Nosaukums 2/”* kā nomnieku 2001.gada 24.janvārī noslēgts publisko tiesību līgums – Ūdenstilpes nomas līgums Nr.08/3-6 (turpmāk – Līgums) par Rāznas ezera nomu. Ar

Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2002.gada 21.maija lēmumu SIA *„/Nosaukums 2/”* nosaukums mainīts uz SIA *„/Nosaukums/”* (turpmāk arī – pieteicēja). Starp Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldi kā iznomātāju un pieteicēju kā nomnieku 2005.gada 30.augustā noslēgta vienošanās par grozījumiem Ūdenstilpes nomas līgumā Nr.08/3-6.

[2] Pieteicēja 2011.gada 27.aprīlī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Līguma izpildes pareizību. 2012.gada 31.maija tiesas sēdē iesniedza pieteikuma grozījumus, kuros lūdza:

1) atzīt, ka pieteicēja ir izstumta no Līguma;

2) piedzīt zaudējumus no Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas personā Ls 2 425 144 (divi miljoni četri simti divdesmit pieci tūkstoši viens simts četrdesmit četri lati) apmērā.

Pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Rēzeknes novada pašvaldība, veicot prettiesiskas darbības:

1) nav iestājusies kā Līguma puse,

2) ir atņēmusi pieteicējai tiesības organizēt licencēto makšķerēšanu, un licencētās zemūdens medības,

3) ir liegusi izmantot iznomātās zvejas tiesības.

Šādā veidā pieteicēja tikusi izstumta no Līguma un tai ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību.

[2.2] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.pants regulē publisko tiesību līgumu veidus, nosaka tiem rakstisku formu un Civillikuma normu piemērošanu.

Rēzeknes novada dome nav pārņēmusi nomas līgumu, jo nav noslēgusi pārjaunojuma līgumu. Proti, Rēzeknes novada pašvaldība nav piekritusi veikt Līguma grozījumus, kas saistīti ar līgumslēdzējpuses maiņu, lai iestātos kā puse Līgumā atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 12.decembra noteikumu Nr.433 ,,Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (turpmāk – Noteikumi Nr.433) 111.punktā paredzētajai kārtībai. Pieteicēja ar 2009.gada 5.oktobra un 2010.gada 8.janvāra iesniegumiem ir piedāvājusi Rēzeknes novada pašvaldībai veikt attiecīgus grozījumus līgumā, taču pašvaldība ir atteikusies.

Šāda rīcība padara neskaidras līgumiskās attiecības, ir pretēja labas pārvaldības principam.

Civillikuma 1475.pants nosaka, ka darījumu formas neievērošana tajos gadījumos, kad formu prasa likums, padara darījumu par spēkā neesošu. Minētā dēļ Rēzeknes novada domes

apgalvojums, ka tā ir pārņēmusi nomas līgumu izpildi uz tiesību normu pamata, ir nepamatota un pretēja lietā esošajiem materiāliem.

Iznomātājs Līgumā ir Latvijas Valsts kā juridiska persona, kuras vārdā rīkojās Zemkopības ministrija. Minētā dēļ publisko tiesību līguma puse saskaņā ar Civillikuma 1404.pantu ir Zemkopības ministrija, bet Rēzeknes novada dome faktiski ir trešā persona.

[2.3] Rēzeknes novada dome ir prettiesiski liegusi pieteicējai tiesības organizēt licencēto amatierzveju un licencētās zemūdens medības, kas ir Līguma priekšmets. Liedzot organizēt licencētās zemūdens medības un licencēto amatierzveju, Rēzeknes novada dome dod iespēju trešajām personām piesavināties pieteicējai piederošos augļus.

Rēzeknes novada pašvaldība prettiesiski nav saskaņojusi licencētās makšķerēšanas nolikumu Rāznas ezerā, kā arī nav izdevusi saistošos noteikumus, kas regulētu licencētās zemūdens medības Rāznas ezerā.

[2.3.1] Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 14.oktobra noteikumu Nr.574 „Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kartība" (turpmāk – Noteikumi Nr.574) 7.punktu licencētās makšķerēšanas organizētājs, ievērojot šo noteikumu 6.punktu, kā arī saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļu izstrādā ūdenstilpnes licencētās makšķerēšanas nolikumu. Nolikumā paredz licencētas makšķerēšanas noteikumus un citus nosacījumus makšķerēšanai konkrētajā ūdenstilpnē. Minēto noteikumu 16.punkts paredz, ka ūdenstilpnes licencētās makšķerēšanas nolikumu izstrādā uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus. Pēc trim gadiem nolikumu pārskata un saskaņo.

Līguma 3.punkts paredz pieteicējas tiesības veikt licencēto amatierzveju Rāznas ezerā. Rāznas ezera licencētas makšķerēšanas nolikums bija spēkā līdz 2010.gada 1.maijam. Rēzeknes novada pašvaldība nav saskaņojusi licencētās makšķerēšanas nolikumu Rāznas ezerā, kā rezultātā pieteicējai ir aizliegts organizēt amatierzveju.

Pieteicēja izstrādāja jaunu Rāznas ezera licencētās makšķerēšanas nolikumu, kuru saskaņoja ar visām Noteikumu Nr.574 10.punktā minētajām institūcijām, izņemot Rēzeknes novada pašvaldību, kurai nolikums saskaņošanai tika iesniegts 2010.gada 29.aprīlī. Atbilstoši Noteikumu Nr.574 10.1punktam un Administratīvā procesa likumam (turpmāk – APL), Rēzeknes novada pašvaldībai bija pienākums saskaņot nolikumu 15 dienu laikā, sniegt atteikumu saskaņot nolikumu, paziņojot par to pieteicējai vai pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu norādot objektīvus iemeslus, kādēļ lēmumu nav iespējams pieņemt 15 dienu laikā. Līdz šim brīdim pašvaldība nav pieņēmusi nekādu lēmumu.

Rēzeknes novada pašvaldība 2010.gada 11.maija vēstulē Nr.4-12/850 norāda, ka pieteicēja neieradās uz 2010.gada 4.februāra sēdi, lai izlemtu jautājumu par licencētās makšķerēšanas organizēšanu, kā arī saņemtu pilnvarojumu licencētās makšķerēšanas organizēšanai. Pirmkārt, pieteicēja neieradās uz 2010.gada 4.februāra sēdi, jo par sēdi tika paziņots tikai 2010.gada 3.februārī ar 2010.gada 27.janvāra vēstuli Nr.4-12/141. Šāda atbildētājas rīcība norāda uz tās vēlmi izskatīt jautājumu par nolikuma saskaņošanu bez

pieteicējas klātbūtnes un neuzklausot tās viedokli. Otrkārt, pieteicējai nav nepieciešams papildus īpašs pilnvarojums licencētās makšķerēšanas organizēšanai bez tā, kas jau ir norādīts Līguma 3. un 49.1.punktos. Tāpat pieteicēja ar 2010.gada 17.maija vēstuli Nr. 4-17/873 tika uzaicināta ierasties uz pašvaldības Teritorijas attīstības, plānošanas, tautsaimniecības, vides un infrastruktūras jautājumu pastāvīgo komiteju (turpmāk – Komiteja), lai saskaņā ar Rāznas ezera apkārtnes iedzīvotāju iesniegumu skatītu jautājumu par Rāznas ezera līmeņa regulēšanu, kas bija paredzēta 2010.gada 27.maijā. Pieteicēja šo vēstuli saņēma 2010.gada 24.maijā, tātad, trīs dienas pirms Komitejas sēdes, kas nav uzskatāms par saprātīgu paziņošanas termiņu, lai būtu iespējams sagatavoties un pilnvērtīgi sniegt paskaidrojumus. Pieteicēja, ierodoties uz Komitejas sēdi, konstatēja, ka tajā netika skatīts jautājums par Rāznas ezera līmeņa regulēšanu, bet gan par licencētās makšķerēšanas organizēšanu Rāznas ezerā. Minētajā sēdē tika pieņemts lēmums atteikt saskaņot pieteicējas iesniegto ,,Licencētās makšķerēšanas nolikuma Rāznas ezerā" projektu, jo ir nepieciešams novērst trūkumus, kas saistīti ar papildus informācijas iesniegšanu atbildētājam attiecībā uz Rāznas ezera apsaimniekošanu, kā arī nepieciešams svītrot kā nevajadzīgas citu institūciju rekomendācijas un ieteikumus. Kā trūkumi, kas ir jānovērš, tika norādīta nepieciešamība nodrošināt pašvaldībai papildus informāciju, kas tiks iesniegta citām valsts pārvaldes iestādēm, kā arī pilnvarojuma trūkums. Šādi argumenti jāvērtē kritiski, jo saskaņā ar APL 59.panta otro daļu šo informāciju atbildētāja var iegūt pati no citas iestādes, nevis pieprasīt no privātpersonas.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.574 13.punktu Čornajas, Kaunatas un Mākoņkalna pagastu padomēm licencētās makšķerēšanas nolikums Rāznas ezerā bija jāapstiprina, izdodot saistošos noteikumus. Taču minētās pagastu padomes šādas darbības neveica. Pēc 2009.gadā notikušās administratīvi teritoriālās reformas par pagastu saistību un tiesību pārņēmēju kļuva Rēzeknes novada pašvaldība. Arī tā neizdeva saistošos noteikumus, bet Rēzeknes pašvaldība pagastu saskaņoto nolikumu uzskatīja sev par saistošu. To pierāda 2010.gada 27.maija Komitejas sēdes protokols Nr.14, pieteicējas sniegtās atskaites valsts pārvaldes iestādēm par licencēto makšķerēšanu Rāznas ezerā un atbildētājas sniegtie paskaidrojumi citās lietās, kur tiek skatīti jautājumi, kas ir saistīti ar Līgumu. Tādēļ šajā gadījumā nepastāv strīds par to, ka licencētās makšķerēšanas nolikums bija spēkā, neskatoties uz to, ka atbildētāja nebija izdevusi saistošos noteikumus. Jāņem vērā, ka pašvaldība bija informēta par to, ka Rāznas ezerā tiek organizēta licencētā makšķerēšana un tirgotas licences. Neizdodot saistošos noteikumus, pašvaldība nav izpildījusi tai likumā uzlikto pienākumu, kā arī nav sakārtojusi tiesiskās attiecības ar pieteicēju.

[2.3.2] Čornajas, Kaunatas un Mākoņkalna pagastu padomes saskaņoja licencēto zemūdens medību nolikumu Rāznas ezerā, bet Rēzeknes novada pašvaldība nav izdevusi saistošos noteikumus par licencētām zemūdens medībām Rāznas ezerā. Tā aicina fiziskās personas nodarboties ar zemūdens medībām, neiegādājoties licences no pieteicējas. Pieteicēja, pamatojoties uz noslēgto Līgumu, saņēma pašvaldību pilnvarojumu organizēt licencētās zemūdens medības un saskaņoja licencēto zemūdens medību nolikumu ar visām Noteikumos Nr.574 norādītajām institūcijām, izņemot atbildētāju.

Pieteicēja ar 2011.gada 27.maija iesniegumu vēlējās noskaidrot, kad tieši, pēc nolikuma saskaņošanas 2008.gadā, tiks izdoti saistošie noteikumi, kas regulē licencētās zemūdens medības Rāznas ezerā, bet atbildes vietā pašvaldība savā mājas lapā publicēja paziņojumu, ka zemūdens makšķernieki var braukt uz Rāznas ezeru un nodarboties ar zemūdens medībām. Līdzīgu informāciju pašvaldība sniedza policijai un izplatīja vietējos medijos. Ņemot vērā šādu atbildētājas paziņojumu, uz Rāznas ezeru brauc zemūdens mednieki, lai medītu zušus, jo Rāznas ezers ir lielākā Latvijas mākslīgā zušu audzētava, kuru uz Līguma pamata apsaimnieko pieteicēja. Rāznas ezerā jau ir pieķerti vairāki zemūdens makšķernieki, kas medī bez iegādātās licences, bet valsts policija nav tiesīga šos makšķerniekus sodīt, jo nav izdoti saistošie noteikumi. Tādēļ ir akūta nepieciešamība izdot minētos noteikumus, lai tiktu ievērota sabiedriskā kārtība un aizsargātas pieteicējas intereses. Rēzeknes novada pašvaldības rīcībā ir vienlīdzības principa pārkāpums, jo licencētās makšķerēšanas nolikumu atbildētāja uzskatīja par spēkā esošu, lai gan tam arī netika izdoti saistošie noteikumi, bet licencēto zemūdens medību nolikumu atbildētāja uzskata par spēkā neesošu, jo šim nolikumam netika izdoti saistošie noteikumi. Tiesiskais regulējums abos gadījumos ir identisks. Ņemot vērā atbildētājas rīcību, aicinot nodarboties ar zemūdens medībām Rāznas ezerā, neiegādājoties licences, pieteicējas ieskatā atbildētāja ir atradusi papildus veidu kā izstumt pieteicēju no Līguma. Ar savu rīcību atbildētāja tīši ir nodarījusi zaudējumus pieteicējai, ir darbojusies pretēji pieteicējas interesēm, neievērojot starp pusēm noslēgto vienošanos.

[2.4] Rēzeknes novada dome kopš 2009.gada nav iedalījusi visas pieteicējam iznomātās zvejas tiesības.

Pieteicēja lūdz tiesu izvērtēt nomas līgumā piešķirto nozvejas limitu samazināšanu 2009., 2010., 2011. un 2012.gadā, izdodot administratīvos aktus un ar tiem samazinot Līgumā pielīgtās zvejas tiesības (nozvejas limitus un zvejas rīkus), ņemot vērā to, ka pašvaldība nav iestājusies kā Līguma puse.

Zemkopības ministrija kā Līguma puse nav samazinājusi pieteicējai iznomāto zvejas tiesību apmēru. Tieši pretēji, Zemkopības ministrija 2009.gada 27.marta vēstulē Nr.17.4-3/1512 norādīja, ka pieteicēja ir pildījusi Līgumā paredzētos nosacījumus. No minētā izriet, ka iznomātājam nav bijušas nekādas pretenzijas pret nomnieku.

Rēzeknes novada domei nepiemīt tiesībspēja, lai tā varētu samazināt nomas līgumā pielīgtās zvejas tiesības, bet tā faktiski nepilda Zvejniecības likuma 11.panta 5^2 daļā uzlikto pienākumu iedalīt zvejas rīkus iznomāto zvejas tiesību izmantošanai.

Šādā veidā pieteicējai faktiski tiek liegta iespēja izmantot iznomātas zvejas tiesības.

[2.5] Izstumjot no Līguma un nedodot iespēju lietot Rāznas ezeru atbilstoši nomas līguma noteikumiem un iegūt augļus, pieteicējai nodarīti zaudējumi.

Līguma 46.punkts nosaka, ka iznomātājs un nomnieks atbild viens otram par katru zaudējumu, kas radies viņa vai ar viņa ziņu trešās personas apzinātas darbības vai

neuzmanības rezultātā, un tikai nepārvaramu ārkārtēju apstākļu radītie zaudējumi nav jāatlīdzina. Civillikuma 2131.pants nosaka, ka iznomātājs nedrīkst pats traucēt lietas un tās augļu lietošanu, ne citiem atļaut nomnieku traucēt vai izstumt: abos gadījumos viņa pienākums ir atlīdzināt nomniekam zaudējumus.

Zemkopības ministrijai bija pienākums neļaut Rēzeknes novada domei nepārjaunot nomas līgumu, ministrijai bija pienākums iesaistīties konflikta risināšanā. Tā kā Zemkopības ministrija to nedarīja, tai ir jāatbild par pieteicējai nodarītajiem zaudējumiem.

Zaudējumu summu Ls 2 425 144 sastāda Rāznas ezerā atlikušo zušu vērtība, kas saskaņā ar pieteikumā ietverto aprēķinu ir Ls 2 320 400, kā arī par atlikušo Līguma termiņu (16 gadi) aprēķinātā atrautā peļņa no licenču tirdzniecības par licencēto amatierzveju (Ls 92 584) un licencētām zemūdens medībām (Ls 12 600).

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Rēzeknes novada pašvaldība neatzina pieteikumu, norādot šādus argumentus.

[3.1] Tieši pieteicēja, nepildot Līguma saistības, kā arī ignorējot normatīvo aktu un pašvaldības likumīgās prasības, nodara zaudējumus.

[3.2] Par to, ka Rēzeknes novada pašvaldība ir pārņēmusi Līguma saistības liecina vairākkārtēji pieteicējai nosūtītās vēstules un Vienošanās par grozījumiem līgumā projekti, kā arī pieņemtie novada domes lēmumi par Vienošanās noslēgšanu par grozījumiem Līgumā, zvejas tīklu limitiem, rūpnieciskās zvejas nomas tiesībām. Rēzeknes novada pašvaldība, piedāvājot noslēgt Vienošanos par grozījumiem ūdenstilpes nomas līgumā, ir norādījusi piedāvātā vienošanās projekta pamatojumu. Vienošanās projektā ir paredzēta līgumslēdzēju pušu maiņa, kā arī ūdenstilpes nomas līguma 6. un 40.punkta izslēgšana, jo šie punkti ir pretrunā ar Civillikuma normām. Pieteicējas atsauce uz spēkā neesošiem Noteikumiem Nr.433 nav pamats novada pašvaldības rīcības atzīšanai par prettiesisku.

[3.3] Pieteicējas iesniegtais Licencētās makšķerēšanas nolikuma projekts tika skatīts Komitejas sēdē 2010.gada 27.maijā. Par nepieciešamajiem papildinājumiem Nolikuma projektā novada pašvaldība ir norādījusi pieteicējai 2010.gada 9.jūnija, 13.jūlija, 27.jūlija un 16.septembra vēstulēs. Pieteicēja tā arī nav izteikusi savu viedokli par piedāvātajiem Nolikuma projekta papildinājumiem.

Rēzeknes novada pašvaldība izteica priekšlikumu par nepieciešamību papildināt Nolikuma projekta 9.1.5.punktu ar to, ka šajā punktā norādīto pārskatu par realizēto makšķerēšanas licenču skaitu un licenču veidiem, iegūtajiem naudas līdzekļiem un izlietojumu iesniedz arī Rēzeknes novada pašvaldībai, kā arī 9.1.7.punktu ar to, ka informāciju par veiktajiem pasākumiem ūdenstilpes apsaimniekošanā, tai skaitā par Nolikuma 10.punktā paredzētiem pasākumiem zivju resursu papildināšanā un aizsardzībā, licencētās makšķerēšanas organizēšanai nepieciešamās infrastruktūras izveidošanā un uzturēšanā, tāpat iesniedz arī Rēzeknes novada pašvaldībai. Rēzeknes novada pašvaldība bija norādījusi, ka nav pieļaujamas Nolikuma projekta 2.2.2.punktā un 10.1.1.punktā atsauces uz dažādu iestāžu

izteiktajiem viedokļiem, rekomendācijām un vēstulēm, jo licencētā makšķerēšana tiek organizēta saskaņā ar spēkā esošiem normatīvajiem aktiem – Noteikumiem Nr.574, Rāznas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem.

Rēzeknes novada pašvaldība vairakkārt bija ierosinājusi pieteicējas pārstāvim izdevīgā laikā ierasties Rēzeknes novada domes Komitejas sēdē, lai kopīgi ar Rāznas nacionālā parka administrācijas un Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes pieaicinātajiem ekspertiem izskatītu un koriģētu pieteicējas piedāvāto Licencētās makšķerēšanas nolikuma projektu. Tomēr, pieteicēja nav izrādījusi vēlēšanos iesaistīties Nolikuma projekta koriģēšanā. Ņemot vērā minēto, jautājums par pilnvarojuma izsniegšanu pieteicējai un jautājums par saskaņotā Nolikuma apstiprināšanu ar saistošajiem noteikumiem atbilstoši Noteikumu Nr.574 13.punktam, domes sēdē nav skatīts. Tādējādi, pieteicējas norāde uz to, ka Rēzeknes novada pašvaldība ir atteikusi izsniegt pilnvarojumu un atteikusi apstiprināt Nolikuma projektu, neatbilst faktiskajiem apstākļiem.

[3.4] Rēzeknes novada pašvaldība 2010.gada 28.decembra vēstulē Nr.4-12/2604 bija paziņojusi pieteicējai par to, ka ir izstrādāti un apstiprināti jauni Rāznas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi, kurus saskaņojis Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts *„/Nosaukums 3/”* un kuri paredz konkrētus pasākumus zivju krājumu mākslīgai palielināšanai. Šajā vēstulē pieteicējai tika atgādināts, ka no nomnieka puses netiek pildītas saistības saskaņā ar ūdenstilpes nomas līguma 50.1.3.punktu par stikla zušu mazuļu ielaišanu 2008., 2009. un 2010.gadā, kā arī 2010.gadā netika pildītas šī līguma 22.punktā paredzētas saistības par nomas maksas maksājumu veikšanu ne retāk kā divas reizes gadā. Vēstulei tika pievienots Rāznas ezera nomas maksas parāda un nenomaksātās nomas maksas parāda palielinājuma aprēķins uz 2010.gada 28.decembri.

Sakarā ar to, ka pieteicēja savas līguma saistības nav pildījusi un nomas maksas parādu nav nomaksājusi arī pēc pirmstiesas brīdinājuma nosūtīšanas (2011.gada 22.jūnija vēstule Nr.4-18/1862) un uzaicinājuma nokārtot saistības publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 2011.gada 8.jūlijā (Nr.105 (4503) 20.1pp.), 2011.gada 2.septembrī Rēzeknes tiesā tika iesniegta prasība par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu un Ls 11461,96 piedziņu.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Zemkopības ministrija neatzina pieteikumu, kā arī norādīja, ka tā nevar būt atbildētājs lietā. Paskaidrojumā ietverti šādi argumenti.

[4.1] Ministrija nav veikusi jebkādu pieteicējas tiesību vai interešu aizskārumu, kā arī pieteicējs no tās nevar prasīt nekādu rīcību.

Atbilstoši Noteikumu Nr.433 (spēkā līdz 2009.gada 30.jūnijam) 111.punktam, no 2009.gada 1.janvāra Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldes saistības publisko ūdenstilpju nomas līgumos par šo ūdenstilpju zivsaimniecisko izmantošanu pārņem attiecīgā pašvaldība (pašvaldības). Attiecīgā pašvaldība (pašvaldības) līdz 2009.gada

31.decembrim šajos nomas līgumos izdara grozījumus, kas saistīti ar līgumslēdzējas puses maiņu.

No likuma „Par pašvaldībām" 3.pantā sniegtās pašvaldības definīcijas un 5.pantā ietvertā pašvaldību autonomijas principa izriet, ka pašvaldības nodrošina Ministru kabineta doto uzdevumu izpildi un tās darbojas patstāvīgi. Ministrija, pretēji pieteicējas norādītajam, nevar ietekmēt pašvaldību rīcību, un tā nevar piespiest Rēzeknes novada domei pārjaunot nomas līgumu.

[4.2] Saskaņā ar Noteikumu Nr.574 normām pienākums organizēt licenzēto makšķerēšanu ir uzdots pašvaldībai vai ūdenstilpes nomniekam. No minētā izriet, ka licenzētās makšķerēšanas organizēšana neietilpst ministrijas kompetencē.

No Līguma izriet arī tas, ka ministrijas kompetencē nav lēmumu pieņemšana par zvejas limitu piešķiršanu. Ministrija neveic arī pašvaldību uzraudzību par šo lēmumu pieņemšanu.

[4.3] Attiecībā uz pieteicēju nav pieņemts prettiesisks administratīvs akts un nav veikta prettiesiskā faktiskā rīcība, kas ir zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikums. Turklāt, kontroli pār nomas līguma nosacījumu izpildi nodrošina pašvaldības. Ministrija nav ierobežojusi pieteicējas tiesības saņemt nomas līguma augļus, tiesības organizēt licenzētās zemūdens medības un licenzēto amatierzveju, kā arī saņemt nomas līgumā paredzētās zvejas tiesības.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumu uz tajā norādīto argumentu pamata.

[6] Rēzeknes novada domes pārstāve neatzina pieteikumu, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumos norādīto argumentāciju. Norādīja, ka pašvaldība atzīst sevi par Līguma pusi.

[7] Zemkopības ministrijas pārstāvis neatzina pieteikumu, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumos norādīto argumentāciju.

Motīvu daļa

[8] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[9] Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja ir izstumta no Līguma, jo:

1) Rēzeknes novada pašvaldība nav iestājusies kā Līguma puse,

2) Rēzeknes novada pašvaldība ir atņēmusi pieteicējai tiesības organizēt licencēto makšķerēšanu un licencētās zemūdens medības,

3) pieteicējai kopš 2009.gada tiek liegts pilnā apjomā izmantot iznomātās zvejas tiesības.

Līdz ar to, vai pieteicējai ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību.

[10] 2009.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Zvejniecības likumā un arī uz to pamata izdotajos Noteikumos Nr.433. Zvejniecības likuma 5.panta ceturtā daļa redakcijā, kas stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī, paredzēja, ka pašvaldība zvejniecību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizē valstij piederošo zvejas tiesību izmantošanu un pārzina privāto zvejas tiesību izmantošanu ūdeņos, kas atrodas pašvaldības administratīvajā teritorijā vai piekļaujas tai; zvejas tiesību izmantošana iekšējos ūdeņos, kas atrodas vairāku pašvaldību administratīvajās teritorijās vai robežojas ar tām, veicama saskaņā ar šo pašvaldību vienošanos.

Grozījumi Noteikumos Nr.433, kas stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī, citstarp paredzēja, ka publiskās ūdenstilpes tādiem zivsaimnieciskajiem izmantošanas veidiem kā rūpnieciskajai zvejai, amatierzvejai-makšķerēšanai un zivkopībai un citiem ūdenstilpju izmantošanas veidiem pēc saskaņošanas ar Latvijas Zivju resursu aģentūru, pildot valsts izpildvaras funkcijas, iznomā vietējā pašvaldība (minēto noteikumu 2. un 14.punkts). Ar minētajiem grozījumiem Noteikumi Nr.433 tika papildināti arī ar 111.punktu, kas noteica, ka no 2009.gada 1.janvāra Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldes saistības rūpnieciskās zvejas tiesību nomas līgumos pārņem Latvijas Zivju resursu aģentūra, bet publisko ūdenstilpju nomas līgumos par šo ūdenstilpju zivsaimniecisko izmantošanu – attiecīgā pašvaldība (pašvaldības); Latvijas Zivju resursu aģentūra un attiecīgā pašvaldība (pašvaldības) līdz 2009.gada 31.decembrim šajos nomas līgumos izdara grozījumus, kas saistīti ar līgumslēdzējas puses maiņu.

Tādējādi ar normatīvo aktu bija noteikts, ka ar 2009.gada 1.janvāri valsts izpildvaras funkcijas saistībā ar publisko ūdenstilpju nomas līgumiem īstenos nevis Zivsaimniecības pārvalde, bet gan attiecīgā pašvaldība (pašvaldības).

Apstāklis, ka pašvaldība un pieteicēja nav spējušas panākt vienošanos par grozījumu, kas saistīti ar minēto saistību pārņemšanu, izdarīšanu nomas līgumā, neietekmē šo līgumu spēkā esību, jo tas, ka no 2009.gada 1.janvāra Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldes saistības publisko ūdenstilpju nomas līgumos par šo ūdenstilpju zivsaimniecisko izmantošanu pārņem attiecīgā pašvaldība, noteikts ar normatīvo aktu. Ņemot vērā nomas līguma kā publisko tiesību līguma tiesisko statusu, kā arī to, ka minēto saistību pārņemšana noteikta ar normatīvo aktu, no minētajām tiesību normām neizriet, ka noslēgto publisko tiesību ūdenstilpju nomas līgumu spēkā esība ir padarīta atkarīga no tā, vai minētajos līgumos tiks noformēti grozījumi par minēto saistību pārņemšanu (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 26.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-148/2012 21.punktu*).

Turklāt, no lietas materiāliem izriet, ka Rēzeknes novada pašvaldība ir darbojusies kā Līguma puse, tostarp, sākot ar 2010.gadu ir lēmusi par zvejas limitu piešķiršanu un veikusi ar pieteicēju pārrunas par Līguma grozījumiem.

[11] Pieteicējas ieskatā ir aizskartas tai no Līguma izrietošās tiesības uz licencētās makšķerēšanas un zemūdens medību organizēšanu.

[11.1] Saskaņā ar Līguma 3.punktu pieteicēja kā nomnieks Rāznas ezerā veic rūpniecisko zveju un organizē licencēto amatierzveju – makšķerēšanu saskaņā ar līgumam pievienotajiem 1996.gada 22.oktobrī apstiprinātajiem Rāznas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem, kas ir šī līguma neatņemama sastāvdaļa. Līguma 47.punkts noteic, ka licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas organizēšana Rāznas ezerā notiek saskaņā ar Ministru kabineta 1998.gada 15.septembra noteikumiem Nr.349 „Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība Latvijas Republikas ūdeņos" (turpmāk – Noteikumi Nr.349). Saskaņā ar Līguma 49.punktu pēc tam, kad ar pašvaldībām un iznomātāju ir saskaņota pakalpojumu maksa, nomniekam, izmantojot ūdenstilpi, atļauts sniegt šādus maksas pakalpojumus: 49.1 Saskaņā ar pašvaldības pilnvarojumu organizēt licencēto makšķerēšanu, nodrošinot ikgadēju zivju krājumu papildināšanu atbilstoši zivsaimnieciskajai situācijai un Rāznas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem (..). Līguma 51.punktā noteikts, ka jautājumi, kas nav atrunāti šajā līgumā, tiek risināti saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

[11.2] Kārtību, kādā veicama licencētās amatierzvejas — makšķerēšanas, arī licencēto zemūdens medību un licencētās vēžošanas (turpmāk — licencētā makšķerēšana) — ieviešana un kontrole, kā arī izstrādājams konkrētās ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikums noteic Noteikumi Nr.574 (līdz 2004.gada 1.janvārim – Noteikumi Nr.349). Noteikumu Nr.574 4.punkts paredz, ka licencēto makšķerēšanu organizē vietējā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā atrodas attiecīgā ūdenstilpe, vai šādas pašvaldības pilnvarota juridiskā persona, vai pilnvarots ūdenstilpes nomnieks, vai īpašnieks, kas ir noslēdzis atbilstošu līgumu ar pašvaldību par licencētās makšķerēšanas organizēšanu (turpmāk – licencētās makšķerēšanas organizētājs).

Saskaņā ar Noteikumu Nr.574 6.punktu licencēto makšķerēšanu var ieviest visā ūdenstilpē, tās daļā, kā arī jūras piekrastes ūdeņu joslā, ja ir kāds no šādiem nosacījumiem: 6.1. zinātnisks pamatojums, lai atļautu ierobežotu noteiktas zivju sugas vai vēžu ieguvi noteiktā laikā un vietā, kurā saskaņā ar makšķerēšanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem makšķerēšana ir ierobežota vai aizliegta; 6.2. pamatota nepieciešamība regulēt makšķernieku skaitu noteiktā laikā un vietā, lai limitētu zivju krājumu izmantošanu un makšķernieku ietekmi uz vidi; 6.3. ūdenstilpes zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos, ūdenstilpes nomas līgumā vai līgumā ar licencētās makšķerēšanas organizētāju ir noteiktas papildu prasības konkrētās ūdenstilpes vides un zivju resursu aizsardzībai un licencētai makšķerēšanai paredzēto zivju sugu regulārai pavairošanai.

Noteikumu Nr.574 7.punkts paredz, ka licencētās makšķerēšanas organizētājs, ievērojot šo noteikumu 6.punktu, kā arī saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļu izstrādā ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikumu. Nolikumā paredz licencētās makšķerēšanas noteikumus un citus nosacījumus makšķerēšanai konkrētajā ūdenstilpē. Noteikumu 9.punktā uzskaitītas ziņas, kuras ir jānorāda ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.574 10.punktu ūdenstilpju licencētās makšķerēšanas nolikumu (arī privāto

ūdenstilpju licencētās makšķerēšanas nolikumu) licencētās makšķerēšanas organizētājs norādītajā secībā saskaņo ar: 10.1. Zemkopības ministriju; 10.2. institūtu; 10.3. Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldi; 10.4. Dabas aizsardzības pārvaldi, ja ūdenstilpe atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā; 10.5. Vides ministriju; 10.6. attiecīgo pašvaldību, izņemot gadījumu, ja licencētās makšķerēšanas organizētājs ir pašvaldība. Noteikumu 10.1 punkts paredz, ka institūcijas, kas minētas šo noteikumu 10.punktā, licencētās makšķerēšanas nolikumu saskaņo 15 dienu laikā. Ja noteiktajā termiņā atbilde netiek saņemta, tiek uzskatīts, ka attiecīgā institūcija licencētās makšķerēšanas nolikumu ir saskaņojusi. Ja licencētās makšķerēšanas organizētājs ir pašvaldības pilnvarota juridiskā persona vai ūdenstilpes nomnieks, vai īpašnieks, tad, saskaņojot nolikumu, tas uzrāda pašvaldības izdotā pilnvarojuma kopiju. Saskaņā ar Noteikumu Nr.574 13.punktu pēc saskaņotā nolikuma saņemšanas pašvaldība to apstiprina ar saistošajiem noteikumiem. Noteikumu Nr.574 16.punkts paredz, ka ūdenstilpes licencētās makšķerēšanas nolikumu izstrādā uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus. Pēc trim gadiem nolikumu pārskata un saskaņo.

[11.3] No sprieduma [11.2] apakšpunktā norādītajām tiesību normām izriet, ka licencētās makšķerēšanas un licencēto zemūdens medību ieviešana, kontrole un nolikuma izstrāde notiek atbilstoši vienām un tām pašām tiesību normām. Tādēļ, jautājumi par pieteicējas tiesībām organizēt licencēto makšķerēšanu un licencētās zemūdens medības nav nošķirami.

Lietā nav strīda par to, ka šobrīd licencētā makšķerēšana un licencētās zemūdens medības Rāznas ezerā nav atļautas, jo 2007.gadā saskaņotā Rāznas ezera licencētās makšķerēšanas nolikuma un 2008.gadā saskaņotā Nolikuma par licencētām zemūdens medībām Rāznas ezerā darbība (3 gadi) ir beigusies, taču jauno pieteicējas izstrādāto nolikumu atbildētāja nav saskaņojusi.

Izvērtējot Līgumu, tiesa konstatē, ka tā 3.punktā vispārīgi ir noteikts, ka nomnieks ūdenstilpē organizē licencēto amatierzveju – makšķerēšanu. Vienlaikus no Līguma neizriet, ka licencētās amatierzvejas organizēšanas tiesības būtu pielīgtas bez nosacījumiem un pamatojoties tikai uz Līgumā noteiktajām tiesībām. Līguma 47.punkts tiešā tekstā paredz, ka licencētās makšķerēšanas organizēšanai jānotiek saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem. Savukārt no Līguma 49.1.punkta izriet, ka organizēt licencēto makšķerēšanu kā maksas pakalpojumu atļauts: 1) pēc tam, kad ar pašvaldībām un iznomātāju ir saskaņota nomas maksa, 2) saskaņā ar pašvaldības pilnvarojumu, 3) nodrošinot ikgadēju zivju krājumu papildināšanu atbilstoši zivsaimnieciskajai situācijai un Rāznas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem.

Tātad, lai ūdenstilpes nomnieks varētu organizēt licencētu makšķerēšanu, tam ir jāsaņem pašvaldības, kuras administratīvajā teritorijā atrodas attiecīgā ūdenstilpe, pilnvarojums. Uz pilnvarojuma nepieciešamību, papildus jau noslēgtajam līgumam par licencētās makšķerēšanas organizēšanu, tieši norāda arī Noteikumu Nr.574 4. un 10.1 punkti. Tātad, Līgums pats par sevi ir priekšnoteikums, lai pieteicēja kā ūdenstilpes nomniece varētu

pretendēt uz turpmāku pilnvarojumu organizēt licencēto makšķerēšanu, taču šādas tiesības negarantē.

Situācijā, kad par licencētās makšķerēšanas organizēšanu ir noslēgts līgums, turklāt, saskaņā ar šādu līgumu licencētā makšķerēšana tika īstenota iepriekšējā licencētās makšķerēšanas nolikuma darbības periodā, ir jābūt pamatotiem iemesliem, kuru dēļ pilnvarojums turpmākai licencētās makšķerēšanas organizēšanai tiek atteikts.

Izvērtējot, vai konkrētajā gadījumā šāds atteikuma pamatojums pastāv, tiesa nonāk pie apstiprinoša secinājuma.

Licencētās makšķerēšanas ieviešanai, lai tā nebūtu pretrunā ar sabiedrības interesēm, ir jābūt pamatotai. Viens no šādiem tiesību normās norādītajiem pamatojumiem ir norādīts Noteikumu Nr.574 6.3.punktā – licencēto makšķerēšanu ūdenstilpē var ieviest, ja ūdenstilpes zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumos, ūdenstilpes nomas līgumā vai līgumā ar licencētās makšķerēšanas organizētāju noteiktas papildu prasības konkrētās ūdenstilpes vides un zivju resursu aizsardzībai un licencētai makšķerēšanai paredzēto zivju sugu regulārai pavairošanai (Noteikumu Nr.574 6.3.punkts). 2007.gadā saskaņotajā Rāznas ezera licencētās makšķerēšanas nolikumā bija noteikts, ka licencētā makšķerēšana Rāznas ezerā tiek ieviesta cita starp ar nolūku regulāri (vismaz reizi trijos gados) papildināt zivju krājumus makšķernieku vajadzībām.

Kā to norāda atbildētāja, viens no iemesliem, kādēļ pašvaldība pēc iepriekšējā Rāznas ezera licencētās makšķerēšanas nolikuma darbības izbeigšanās nav izsniegusi pieteicējai jaunu pilnvarojumu un saskaņojusi tās izstrādāto jauno nolikumu ir līgumsaistību neizpildīšana. Proti, pieteicēja nav pildījusi Līguma 50.1.3.punktu par stikla zušu mazuļu ielaišanu 2008., 2009. un 2010.gadā, kā arī 2010.gadā nav pildījusi šī līguma 22.punktā paredzētās saistības par nomas maksājumu veikšanu ne retāk kā divas reizes gadā.

Lietā ir iesniegta 2011.gada 24.augusta prasības pieteikuma kopija, saskaņā ar kuru Rēzeknes novada pašvaldība ir cēlusi Rēzeknes tiesā prasību par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu un nomas maksas parāda par 2010. un 2011.gadu piedziņu (Ls 3610 parāds un Ls 7851,89 parāda palielinājums).

Iesniedzot pieteikumu administratīvajā tiesā, pieteicējai nav iesniegusi pierādījumus par to, ka minētais prasījums nomas maksas parāda piedziņu ir bez tiesiska pamata.

Tāpat tiesai nav iesniegti pierādījumi, ka pieteicēja ir izpildījusi līgumsaistības, kas paredz stikla zušu mazuļu ielaišanu saskaņā ar noteikto grafiku. Pie secinājuma, ka minētais grafiks netiek pildīts kopš 2008.gada, Administratīvā rajona tiesa ir nonākusi, izskatot lietu Nr.A420598210, kā arī šis apstāklis guvis apstiprinājumu lietās Nr.A42804609 un Nr. A42801909, kurās stājušies spēkā galīgie tiesas nolēmumi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa secina, ka atbildētājas rīcība, neizdodot pilnvarojumu pieteicējai licencētās makšķerēšanas organizēšanai un neapstiprinot tās izstrādāto jauno

Rāznas ezera licencētās makšķerēšanas nolikumu nav pretrunā ar Līguma noteikumiem. Pieteicējas argumenti par Līguma neizpildīšanu minētajā daļā ir nepamatoti.

[12] Pieteicējas ieskatā no Līguma tai izriet tiesības uz nozvejas limitiem un zvejas rīkiem 2009., 2010., 2011. un 2012.gadā, tos nesamazinot. Pieteicēja uzskata, ka minētajās attiecībās nav pieļaujama administratīvo aktu izdošana.

Saskaņā ar Līguma 50.1.2.apakšpunktu nomniekam ik gadu tiek piešķirti 90 % no kopējiem Kaunatas, Mākoņkalna un Čornajas pagastu (pēc administratīvi teritoriālās reformas – Rēzeknes novada pašvaldības) nozvejas limitiem, izņemot zušu zvejas rīku limitus, kas tiek piešķirti saskaņā ar līguma 50.1.3.punktu. Savukārt, Līguma 50.1.3.apakšpunkts (ar 2005.gada 30.augusta grozījumiem) nosaka, ka nomniekam ik gadu tiek piešķirti 100 % no kopējiem Kaunatas, Mākoņkalna un Čornajas pagastu zušu zvejas limitiem, ja nomnieks nodrošina regulāru stikla zušu mazuļu ielaišanu Rāznas ezerā saskaņā ar grafiku.

Saskaņā ar Līguma 50.1.5.apakšpunktu Kaunatas, Mākoņkalna un Čornajas pagastiem ir tiesības paturēt savā pārziņā lielāku daļu no kopējās nozvejas limita nekā paredzēts saskaņā ar līguma 50.1.2.apakšpunktu, ja sakarā ar vietējiem sociāli ekonomiskiem apstākļiem rodas šāda nepieciešamība vai nomnieks pilnībā nepilda līguma 50.1.3. un 50.1.4.apakšpunktos minētās prasības, bet šī daļa nevar būt lielāka par 25 % no katra pagasta kopējiem nozvejas limitiem.

Secināms, ka Līgumā ir paredzēti priekšnoteikumi, kuriem neizpildoties Rēzeknes novada pašvaldībai ir tiesības samazināt piešķiramos nozvejas limitus un zušu zvejas rīku limitus. Minētā kārtība paredz Rēzeknes novada pašvaldības tiesības pieņemt lēmumu par minēto limitu piešķiršanu pilnā Līgumā noteiktajā apmērā vai to daļas paturēšanu pašvaldības pārziņā.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja nav sniegusi ziņas atbildētājai par līguma saistību izpildi attiecībā uz stikla zušu mazuļu ielaišanu, kas bija nepieciešama nozvejas limita piešķiršanai. Šo faktu nenoliedz arī pati pieteicēja, norādot, ka pildīja savus pienākumus attiecībā uz zušu mazuļu ielaišanu tikai līdz 2009.gadam. Secināms, ka Rēzeknes novada pašvaldībai bija tiesības samazināt piešķiramos nozvejas limitus un zušu zvejas rīku limitus un minētais pieteicējas arguments nevar kalpot par pamatu atzīšanai, ka Līgums izpildīts nepareizi.

[13] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums noteic pienākumu nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu vienīgi gadījumos, kad tas personai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

Tātad, atlīdzinājuma priekšnoteikums ir valsts pārvaldes rīcības prettiesiskums. Izskatāmajā gadījumā konstatējams, ka Līguma izpilde ir notikusi pareizi, tādēļ nav pamata pieteicējas pieprasītā atlīdzinājuma piešķiršanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

atzīt, ka starp Rēzeknes novada pašvaldību kā Zemkopības ministrijas Valsts zivsaimniecības pārvaldes tiesību pārņēmēju (iznomātāju) un SIA *„/Nosaukums/”* kā nomnieku 2001.gada 24.janvārī noslēgtais publisko tiesību līgums – Ūdenstilpes nomas līgums Nr.08/3-6 – ir izpildīts pareizi un pieteicēja nav prettiesiski izstumta no minētā līguma.

Noraidīt SIA *„/Nosaukums/”* pieteikumu daļā par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu Ls 2 425 144 (divi miljoni četri simti divdesmit pieci tūkstoši viens simts četrdesmit četri lati) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis (*personiskais paraksts*) M.Šļakota

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas tiesnesis M.Šļakota

Rīgā, 2012.gada 15.novembrī